

СЕКЦІЯ
НОТАРІАТ ТА ВИКОНАВЧЕ
ПРОВАДЖЕННЯ

ст. викладач кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

РОЗВИТОК ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ НОТАРІУСІВ

Професійна етика якою нотаріус керується у відносинах з державними органами, фізичними та юридичними особами, іншими нотаріусами впливає на рівень довіри суспільства та громадян до нотаріусів, її дотримання зумовлює підвищення авторитету нотаріату та репутації нотаріусів України.

На фоні загального характеру, моральної регуляції має місце в суспільстві наявність особливої професійної моралі, яка відображає специфіку того чи іншого виду соціальної діяльності людей [1, с. 258]. Професійна мораль — це результат історично-професійного розподілу праці, який відображував об'єктивні процеси розвитку суспільства. Слід зазначити, що професійна мораль складається перш за все в таких видах діяльності, об'єктом яких виступає людина. Це пояснюється тим, що робота з людьми має свої неповторні ситуації, труднощі, протиріччя, які потрібно вирішувати та уникати в процесі спілкування, які не можна раз і назавжди окреслити якоюсь універсальною юридичною нормою [2, с. 112].

Професійну етику можливо розглядати як сукупність правил поведінки визначеної соціальної групи, яка забезпечує моральний характер взаємовідносин, з професійною діяльністю. Нотаріус, реалізуючи правову і моральну вимогу справедливості, спирається на закон. В нотаріальній діяльності загальноприйнятим є принцип законності. Професійна етика нотаріуса являє собою взаємозв'язок і взаємообумовленість правових та моральних принципів, норм, правового і морального пізнання. Етичні норми в професії нотаріуса складаються по мірі розвитку інституту нотаріату та отримали своє

завершення оформлення в спеціальних актах, які приймаються самим нотаріальним суспільством.

Перші принципи і формальні правила нотаріальної дисципліни знаходять своє відображення в правилах, встановлених римськими і візантійськими операторами, особливо Юстиніаном у V ст. нашої ери. У канадській провінції Квебек усі професійні правила діяльності нотаріусів стали предметом їх регулювання в Кодексі професійної етики Палати нотаріусів Квебеку, який набрав чинності 1 лютого 1971 р., а 10 вересня 1976 р., після прийняття Кодексу професій, був замінений на Деонтологічний кодекс нотаріусів. В основі сучасних принципів нотаріальної етики лежить вступивший в силу в 1995 році Європейський кодекс нотаріальної етики (Code Européen de Diontologie Notariale), покликаний об'єднати в одне ціле правила нотаріальної етики з потребами суспільного обігу в умовах становлення Європи в рамках Євросоюзу. Він був прийнятий 3-4 лютого 1995 р. Асамблеєю нотаріусів в Неаполі. З-поміж багатьох актуальних аспектів діяльності нотаріату важливими є питання деонтології. Вони неодноразово ставали предметом розгляду, але, як сфера відносин, що регулюються деонтологією, не були предметом детального вивчення в Україні Нотаріат України готовий до розгляду деонтологічних проблем, бо розуміє важливість їх вивчення, щоб запобігти виникненню в нотаріальній діяльності ситуацій, які могли б похитнути авторитет нотаріуса в суспільстві як незалежного радника, щоб моральні канони стали обов'язковими нормами поведінки кожного нотаріуса. Тому 17 листопада 2007 року рішенням Конференції Української нотаріальної палати було прийнято та затверджено Кодекс професійної етики нотаріусів України. В основу Кодексу було покладено Етичний кодекс нотаріусів Європи та заповіді Міжнародного союзу нотаріату.

Наступним кроком було затвердження 14 березня 2013 року Наказом № 431/5 Міністерства юстиції України Правила професійної етики нотаріусів України, які визначають загальні стандарти професійної етики нотаріуса України, морально-етичні принципи нотаріуса при здійсненні нотаріальної діяльності та професійно-етичні правила поведінки у відносинах з колегами, Нотаріальною палатою України, державними органами, установами, організаціями, фізичними та юридичними особами [3].

Професійна етика нотаріусів України ґрунтується на таких основних принципах:

1. Незалежність. Специфіка цілей і завдань нотаріату вимагає за необхідну умову належного здійснення нотаріальної діяльності,

максимальної незалежності нотаріуса, свободи від будь-якого впливу чи тиску, неправомірного втручання у його діяльність.

2. Законність. У своїй професійній діяльності нотаріус зобов'язаний дотримуватися чинного законодавства України, сприяти утвердженню та практичній реалізації принципів верховенства права та законності, застосовувати всі свої знання і професійну майстерність для належного захисту прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

3. Об'єктивність та неупередженість. Нотаріус зобов'язаний здійснювати свою професійну діяльність відповідно до законодавства і принесеної присяги та бути неупередженим при вчиненні нотаріальних дій.

4. Перевага інтересів фізичних та юридичних осіб. У межах дотримання принципу законності нотаріус у своїй професійній діяльності зобов'язаний виходити з переваги інтересів фізичних та юридичних осіб перед своїми власними інтересами, інтересами колег, партнерів, співробітників [4, с. 243].

5. Конфіденційність. Розголошення відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, заборонено за будь-яких обставин, окрім випадків, встановлених Законом України «Про нотаріат».

Своєю діяльністю та поведінкою нотаріус зобов'язаний сприяти підвищенню позитивної громадської думки про професію нотаріуса, брати участь у розвитку правових відносин у суспільстві та забезпечувати законність у цивільно-правових відносинах. Публічно-правова діяльність нотаріуса вирізняється серед інших професій цілою низкою специфічних властивостей, зумовлених роллю, яку вони відіграють у житті суспільства. Вона втілює у собі принципи гуманізму, справедливості, засновується насамперед на дотриманні морально-етичних вимог і професійних правил, які є стрижнем його професійної діяльності. Охорона прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб є змістом повсякденної діяльності нотаріусів і разом з тим — їхнім професійним обов'язком [5, с. 197].

Тому, проаналізувавши все вищевикладене, можна зробити висновки, що головні напрями реформування інституту нотаріату на сучасному етапі, зокрема, стосовно дотримання морально-етичних вимог і професійних правил поведінки у нотаріальній діяльності свідчать про прагнення зробити інститут нотаріату більш професійним, конкурентоздатним, а також на законодавчому рівні регулювати окремі аспекти діяльності нотаріуса, пов'язані передусім з морально-етичним змістом. Зазначені реорганізації у сфері нотаріату дозволять посісти йому гідне місце в правовій системі України.

Література:

1. Біленчук П. Д., Сливка С. С. Правова деонтологія / За ред. акад. П. Д. Біленчука. — Київ : АТІКА, 1999. — 292 с.
2. Коваль Н. В. Введение в юридическую специальность (деонтологический аспект) : курс лекций. — Донецк : Центр подготовки абитуриентов, 2008. — 112 с.
3. Про затвердження правил професійної етики нотаріусів України : Наказ Міністерства юстиції України № 431/5 від 14.03.2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.justice.km.ua>.
4. Юридична деонтологія : навчальний посібник. — Київ. — 2007. — 140 с.
5. Желіховська Ю.В. Етика нотаріусів у сфері професійної діяльності / Ю. В. Желіховська // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. Випуск 21. Частина II. Том 1., 2013. — с. 194-198.

Притуляк В.М.

*асистент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ ТА ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ УХВАЛИ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ МИРОВОЇ УГОДИ НА СТАДІЇ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 49 Закону України «Про виконавче провадження» (далі — Закон) виконавче провадження підлягає закінченню у разі визнання судом мирової угоди між стягувачем і боржником у процесі виконання (Про виконавче провадження : Закон України від 21 квітня 1999 № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. — 1999.-30 червня. — № 24).

В результаті укладення сторонами мирової угоди на стадії виконання рішення суду, по-перше, буде досягнуто такі наслідки як припинення чинності арешту на майно та рахунки боржника, а також припинення дії інших заходів примусового виконання щодо особи боржника, а по-друге до того, що завершено виконавче провадження не може бути розпочате знову, крім випадків, передбачених Законом, до яких наш випадок не відноситься.

Але постає питання що робити у разі не виконання боржником за виконавчим провадженням положень, викладених в ухвалі про затвердження мирової угоди?

Зміни до чинного законодавства України, які були внесені, зокрема Законом України «Про забезпечення вимог кредиторів та